

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسات مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مربوط به طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور: طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی.

ماده ۱۳: رئیس سازمان قضائی علاوه بر ریاست اداری ...

بررسی: نظر یکی از اعضای این بود که ماده مذکور خلاف بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی می باشد زیرا بنابر این بند، عزل و نصب قضات بر عهده رئیس قوه قضائیه می باشد ولی بر اساس این ماده و بر اساس نظر مجلس و مصوبه آن، ریاست شعبه اول دادگاه تجدید نظر استان تهران به رئیس سازمان قضائی اعطاء می شود نه بر اساس نصب رئیس قوه قضائیه. در مقابل نظر اکثر اعضای این بود که اگر رئیس قوه قضائیه با توجه به این قانون رئیس سازمان قضائی را نصب می نماید پس در واقع نصب دیگری نیز انجام می دهد.

ماده ۹: رئیس سازمان قضائی استان ...

بررسی: اشکال مطرح شده در ماده سوم و جواب آن در این ماده نیز جاری است.

ماده ۱۵: هرگاه دادگاه نظامی دو، أخذ نظر مشاور ...

بررسی: اطلاق محکومیت نظامی مشاور در فرض تخلف از اعلام نظر کتبی خود ظرف مدت مقرر از نظر شمول نسبت به مواردی که رسیدگی و اعلام نظر در مدت پنج روز ممکن نمی باشد و یا مشاور عذر شرعی در عدم اعلام نظر در این مدت دارد خلاف شرع دانسته شد مگر این که ادعا شود که این گونه موارد تخلف صدق نمی نماید.

ماده ۱۵، تبصره: چنانچه مشاور ظرف مهلت مقرر ...

بررسی: اشکال مذکور در اصل ماده ۱۵ در این تبصره نیز جاری بوده و اطلاق تکلیف نمودن دادگاه به انشاء رأی حداکثر ظرف یک هفته خلاف شرع دانسته شد.

ماده ۱۷: در صورتی که تعداد اعضاء دادگاه نظامی ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که ظاهر بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی - خصوصاً با توجه به ذیل اصل ۱۶۰ قانون اساسی - آن است که یکی از وظایف رئیس قوه قضائیه عزل و نصب قضات بالمباشره می باشد و لذا تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه به رئیس سازمان قضائی در تأمین اعضاء دادگاه نظامی یا تجدید نظر خلاف بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی می باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که بند سوم اصل ۱۵۸ چنین ظهوری ندارد و شامل عزل و نصب بالواسطه و تفویضی نیز می گردد.

ماده ۲۷، بند الف: کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی.

پرسشی: نظر اکثر اعضاء این بود که بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می باشد زیرا مفاد صدر اصل ۱۷۲ آن است که محاکم نظامی دارای محدوده خاص بوده و انحصاراً جهت رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی تشکیل می گردد در حالی که موضوع بند الف یعنی کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی عمومیت داشته و شامل جرائمی که مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نمی باشد نیز می گردد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اصل ۱۷۲ قانون اساسی مفید حصر نبوده و در صدد بیان محدوده رسیدگی محاکم نظامی نمی باشد.

ماده ۲۸، بندهای ب، پ، ت، ج: ...

پرسشی: اطلاق بندهای مذکور از جهت شمول نسبت به جرم های غیر مرتبط به وظائف خاص نظامی و انتظامی خلاف اصل ۱۷۲ دانسته شد و همان گونه که در ذیل اصل ۱۷۲ آمده است به جرائم عمومی ایشان در محاکم عمومی رسیدگی می شود نه در محاکم نظامی.

ماده ۲۸، بند ث: جرائم کارکنان وزارت اطلاعات ...

پرسشی: اشکال مذکور در بند الف ماده ۲۲ در بند ث ماده ۲۸ نیز جاری بوده و محاکم نظامی بر اساس اصل ۱۷۲ قانون اساسی جهت رسیدگی به جرائم کارکنان اطلاعات نمی باشد و لذا بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد (اکثر اعضاء) در مقابل بعضی از اعضاء منکر استفاده حصر از اصل ۱۷۲ بودند.

ماده ۲۸، بند ج: جرائم خاص مرتبط با وظائف ...

پرسشی: نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان های حفاظت شامل کارکنان غیرنظامی نیز می گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی در مورد خصوص اعضای ارتش، ژاندارمری، شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان های حفاظت، خود نظامی محسوب می گردند.

ماده ۲۸، تبصره ۱ و ۳: ...

پرسشی: تبصره اول ابهام داشته و مفهوم آن روشن نیست همچنین تبصره اول و سوم نوعی تفسیر اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد که از اختیارات شورای محترم نگهبان است نه از اختیارات مجلس شورای اسلامی.

ماده ۳۰: چنانچه نظامیان غیر ایرانی در داخل یا خارج ...

پرسشی: خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی دانسته شد زیرا مستفاد از این اصل آن است که محاکم نظامی وظیفه اش فقط رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نظامیان ایرانی است نه نظامیان غیر ایرانی.

ماده ۳۱: اعضاء نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران عبارتند از ...

پرسشی: نظر بعضی از اعضاء این بود که اطلاق کارکنان مذکور در بندهای الف، ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح شامل کارکنان غیرنظامی نیز می گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مرتبط با خصوص افراد نظامی می باشد در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان این ارگان ها و نهادهای نظامی، نظامی محسوب می گردند.

همچنین اعضاء بسیج (مذکور در بند پ ماده ۳۱) غیر از سپاه بوده و اصل ۱۷۲ شامل ایشان نمی شود در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که سپاه شامل بسیج نیز می گردد.

ماده ۱۳۲ : به جرائم نظامیان کم‌تر از هیجده سال تمام ...

پژوهش: افراد کم‌تر از ۱۸ سال شامل افراد بالغ نیز می‌شود و اجرای مقررات مربوط به رسیدگی به جرائم اطفال در حق ایشان خلاف شرع می‌باشد.

ماده ۱۳۳ : هر گاه رسیدگی به اتهام فردی ...

پژوهش: مجرد وجود ملازمه در عمل بین رسیدگی به یک جرم و جرم دیگر که در صلاحیت سایر مراجع قضائی است مستلزم رسیدگی به جرم دیگر شخص در محاکم نظامی نمی‌گردد و لذا ماده مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می‌باشد.

ماده ۱۳۴ : در جرائمی از قبیل رشاء و ارتشاء ...

پژوهش: نظر بعضی از اعضاء این بود که رسیدگی به اتهامات متهمان غیرنظامی در دادگاه نظامی خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اصل ۱۷۲ قانون اساسی انصراف از این گونه موارد دارد زیرا فلسفه محاکم نظامی آن است که اسرار افراد نظامی در دادگاه‌های عمومی مطرح نشود و در نتیجه ماده ۳۴ خلاف اصل ۱۷۲ نمی‌باشد.

ماده ۱۳۵ : در مورد جرائم گروه مجرمانه ...

پژوهش: مطلب مذکور در ماده ۳۴ در این ماده نیز جاری است.

ماده ۱۳۹، تبصره ۱ : روساء، معاونان و مأموران... و همچنین مأموران حفاظت اطلاعات وزارت اطلاعات ...

پژوهش: مبنیاً بر اشکال مذکور در بند «ث» ماده ۲۸ این قانون، شمول تبصره نسبت به مأموران حفاظت اطلاعات وزارت اطلاعات خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد.

ماده ۱۴۹ : قضات سازمان قضائی می‌توانند ...

پژوهش: اطلاق لزوم اطلاع دادن به فرمانده یگان یا رئیس یا مسئول قسمت مربوطه از جهت شمول نسبت به مواردی که فرمانده یا رئیس یا مسئول مربوطه خود شخصاً دخیل بوده و یا اطلاع دادن موجب لوث شدن قضیه می‌گردد خلاف مسائل امنیتی بوده و خلاف شرع می‌باشد.

ماده ۵۱ : احضار متهمان نظامی و متهمان وزارت اطلاعات ...

پژوهش: ۱- مبنیاً بر ایراد بند «ث» ماده ۲۸، احضار متهمان وزارت اطلاعات به محاکم نظامی دارای ایراد بوده و خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد.

۲- اطلاق اطلاع دادن به فرمانده یا مسئول مافوق متهم نظامی از جهت شمول نسبت به فرضی که اطلاع پیدا کردن ایشان خلاف موارد امنیتی می‌باشد خلاف شرع می‌باشد.

ماده ۵۵ : در خصوص قرار بازداشت موقت ...

پژوهش: اطلاق لزوم اطلاع دادن در اسرع وقت به یگان مربوط از جهت شمول نسبت به مواردی که اطلاع دادن خلاف مسائل امنیتی می‌باشد خلاف شرع دانسته شد.

ماده ۶۲: وکلای دارای تابعیت خارجی ...

بررسی: اطلاق تعهدات بین المللی، شامل تعهدات بین المللی قبل از انقلاب نیز می‌گردد و لذا مناسب است سابقه آنها دیده شود تا موارد خلاف شرع در اینگونه تعهدات نباشد.

ماده ۶۴: ارجاع پرونده ها در ... غیاب وی به عهده رؤسای دادگاههای تجدید نظر و نظامی یک و دو ...

بررسی: ظاهرا لفظ «و» بین کلمه «تجدید نظر» و کلمه «نظامی» اضافی است.

ماده ۸۸: به منظور ساماندهی پرونده ها ...

بررسی: در این طرح شرایطی برای کارمندان «مرکز ملی داده های قوه قضائیه» از جمله امانتداری و حفظ اسرار مردم و وثوق ذکر نشده است و لذا لازم است این سری شرایط نیز در این طرح آورده شود.

ماده ۹۱، بند ۱: آراء صادره از سوی محاکم ...

بررسی: اطلاق آن شامل احکامی می‌گردد که انتشار آن به صورت آنلاین برای تحلیل و نقد صاحب نظران و متخصصان مستلزم اشاعه فحشاء می‌گردد و حفظ حریم خصوصی اشخاص نیز مانع اشاعه فحشاء نمی‌گردد، از این جهت ذکر قید عدم لزوم اشاعه فحشاء لازم است.

ماده ۹۱، بند ۲: خدمات معاضدت قضائی ...

بررسی: ایراد مذکور در ماده ۶۲ در این بند نیز جاری است و لذا لازم است سابقه تعهدات انجام شده در زمان طاغوت دیده شود تا موارد خلاف شرع در آن نباشد.

ماده ۹۳، تبصره ۱: در کلیه مراحل تحقیق ...

بررسی: ارزش و اعتبار بخشیدن به موارد الکترونیکی مذکور در اصل ماده ۹۳ مانند موارد مشابه غیرالکترونیکی وجهی نداشته و خلاف شرع می‌باشد.

ماده ۱۱۰: تفتیش و توقیف داده‌ها ...

بررسی: در این ماده عبارت «در غیر این صورت» مبهم است و لازم است تبیین شود.

ماده ۱۱۷: توقیف داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای ...

بررسی: در این ماده ممنوع بودن در صورتی که امر اهمی مثل امنیت کشور در کار باشد غیرمشروع است.

ماده ۱۲۳: چنانچه داده‌های رایانه‌ای توسط طرف دعوی ...

بررسی: در این ماده بعضی از آقایان اشکال داشتند که قابلیت استناد بودن این داده‌ها فی نفسه مشروعیت ندارد و بعضی از بزرگواران استناد را به لحاظ علم‌آور بودن برای قاضی می‌دانستند بواسطه بعضی قرائن موجود در عبارت مثل انکار ناپذیر بودن.

ماده ۱۲۵: به منظور ارتقای همکاری‌های بین‌المللی در زمینه جرائم رایانه‌ای ...

بررسی: در این ماده عبارت «وزارت دادگستری موظف است» را بعضی از بزرگواران مخالف اصل ۱۶۰ قانون اساسی می‌دانستند.

شماره: ۹۳/ف/۱۳۹
 تاریخ: ۱۳۹۳/۰۳/۲۷
 پست: صلوات

ماده ۱۲۷: شرایط و چگونگی جمع آوری ...

در این ماده بعضی از اعضاء جمع بین تأیید رئیس قوه قضائیه و تصویب هیأت وزیران را مخالف با بند ۲ اصل ۱۵۸ قانون اساسی می دانستند چون آیین نامه ای است که مرتبط با امور قضائی است و شبیه لوایح می باشد.

در ماده ۱۲۷ به لحاظ عبارت «شرائط و چگونگی جمع آوری و استناد پذیری ادله الکترونیکی» بعضی از اعضاء آن را قانون می دانستند و خلاف اصل ۸۵ قانون اساسی می دانستند و بعضی از بزرگواران در جواب می فرمودند: با توجه به عبارت (آیین نامه) تنها مربوط به امور مرتبط با نحوه اجراء می باشد.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان